

mnogih krajih prelevilo v sovraštvo in psihologično naravno je, da se pri strastnejših ljudeh raztegne sovraštvo do duhovščine tudi na cerkev in na vero.

Zmagal je pač dr. Šusteršič, ali trpela bo po tej zmagi le cerkev in religioznost, in to je tako velika škoda, da je uspeh pri volitvi ne odtehta.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Od časa do časa stresa ministrskega predsednika Körberja kurja polt, in tedaj začne narodom pihati na dušo. V ogrskem parlamentu je te dni ministrski predsednik razpravljajal tudi o eventualnosti, da cislitvanska ne bo mogla zadostiti pogojem cislitvansko-ogrskemu pogodbi. Kaj je mislil ogrski ministrski predsednik s tem reči, je lahko uginiti. Cislitvanska je doslej potom cesarskih naredb vse storila, kar se je zahtevalo, da ostane pogodba intaktna, in ker bo tudi v prihodnje s § 14. lahko uveljavila vsako, na pogodbo se nanašajočo postavo, je brez dvoma, da je Széll imel pri svojem govoru v mislih eventualnost, ko se v dunajskem parlamentu ne bo dalo izvršiti volitev delegacije. Za ta trenotek suše Madjari, kot dalekovidni politiki, že zdaj svoj smodnik. Madjari se nam seveda tudi tedaj ne bodo izneverili, Széll je grozil z obljubo, da je tudi za ta slučaj oskrbljeno za skupne zadeve in za skupne interese. To se pravi: Madjari bodo dovolili, da smejo avstrijski davkoplačevalci tudi brez privoljenja delegacij plačevati $\frac{2}{3}$ vseh skupnih izdatkov. Ministrski predsednik Körber se je seveda takoj ustrašil, in njegov časopis svare „avstrijske narode“ naj postanejo ponižni, sicer se zgodi grozna nesreča, da razpade dualizem. Gospod plem. Körber pa se jako moti, ako misli, da se narodi te možnosti boje. Ravno nasprotno: V tej državi ga kmalu ne bo človeka, ki bi razpada dualizma ne smatral za odrešenje. Koliko se vlada trudi, da bi oživela državni zbor, in še za to ne more razgreti narodov, kaj še da bi jih razgrela za dualizem. Ta odrvenelost, ta brezobzirnost naroda za tiste institucije, na katerih je merodajnim krogom največ ležeče, kaže očitno, kar se vedno bolj in bolj odražajo narodi od države. Narodom je postalo čisto vse jedno, kaj se zgodi z državo, in to je slabo znamenje.

Deželni zbori. — Dne 10. decembra se je sešel prvi izmed sklicanih deželnih zborov, namreč dalmatinski. Že v prvi seji se je pokazalo, kakšno nevoljo je obudil dogovor mej dunajsko in peštansko vlado glede bosanskih železnic. Tekom prihodnjih dni se snidejo drugi deželni zbori. Zlasti zasedanje češkega deželnega zbora dela vladi velike preglavice, ker namerava češki radikalec dr. Baxa sprožiti razpravo o deklaraciji presumptivnega prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda.

Volilno gibanje. — Skoro v vseh kronovinah se vrše sedaj volitve volilnih mož. V obče so stranke ohranile svojo posest, le tu in tam se utegne zgoditi kaka prememba. Najzanimivejši pojav celega volilnega gibanja je, da so socialni demokratje na Češkem mogočno nazadovali. Vsakdo bi mislil, da mora socialna demokracija v industrijalni češki znatno napredovati, v tem ko se je pri volitvi volilnih mož izkazalo, da izgublja teren pod nogami. Nemški nacionalci so socialnim demokratom stališče tako podkopali, da bodo socialni demokratje izgubili samo na Češkem tri mandate.

Proti knezu Lobkovicu. — Praški časopis „Budivoj“ je priobčil te dni prav zanimivo razkritje. Sporočil je, da skušajo gotovi krogi izpodriniti češkega deželnega maršala kneza Jurija Lobkovica in na njegovo mesto spraviti nemškega liberalca kneza Fürstenberga. Lobkovic je energičen in se malo meni za želje kacega ministrskega predsednika, vrh tega

pa je odločno češkonarodnega mišljenja, in zato bi ga Nemci radi odstranili.

Bolgarska. — Te dni je ministrstvo vsled konflikta z narodnim sobranjem odstopilo. Šele po dolgih, večkrat ponorečenih prizadevanjih, sestaviti novo vlado, je to nalogo prevzel bivši ministrski predsednik Ivančov. Posledica tega bo, da se razpusti sobranje.

Vojna v južni Afriki. — Zadnje dni se poroča, da so Angleži zopet dosegli neke uspehe. Žal, da Krüger ni mogel v Evropi ničesar opraviti. Kraljica nizozemska je staremu prezidentu pojasnila, da je nemogoča vsaka intervencija, ker ni zanjo pridobiti ne Nemčije, niti Francije. Krüger je vsled tega opustil nameravano potovanje na Rusko. V angleškem parlamentu je vlada povedala, da hoče anektirani južnoafriški republiki utelesiti Kaplandijo in jima sčasoma dati avtonomijo.

Knjižne tirjatve.

Neštevilnokrat se je že razpravljalo o potrebi, omogočiti trgovcem in obrtnikom, da svoje v knjigah vpisane tirjatve lahko v denar spravijo. Zdaj imata trgovec in obrtnik včasih izredno dolgo svoje tirjatve samo na papirju, mej tem, ko morejo sami delati drugod dolgeve in plačevati od njih obresti samo, da gre njih obrt dalje.

To niso zdrave razmere, in ponekod se trgovci in obrtniki že dolgo časa bore, da bi se jim na kateri koli način naredilo konec. Odkazani so v tem oziru v prvi vrsti pač le na samo pomoč, zakaj država ne bo in ne more glede teh razmer skoro ničesar storiti.

V Gradcu so se te dni trgovci in obrtniki dogovorili z nekim denarnim zavodom, da bodo odslej na svoje knjižne tirjatve lahko dobivali denar in jim ne bo več treba, se zadolževati in od teh dolgov obresti plačevati, v tem, ko imajo pri ljudeh svoj denar.

Po tem dogovoru z navedenim denarnim zavodom razdele se vse tirjatve v take, ki so že zapadle in v take, ki še niso zapadle. Postopalo pa se bo na ta način, predpostavlja, da upnik hoče in more plačati, da bo trgovec ali obrtnik denarnemu zavodu dal pooblastilo, da sme tirjatev iztirjati, da sme dolžnika opominjati in da ga sme tožiti. Trgovec ali obrtnik ne bo nič več imel opraviti z malomarnim upnikom; odstopil ga bo tako-rekoč denarnemu zavodu, ki bo potem denar iztirjal.

Važnejše so določbe glede še ne zapadlih tirjatev. V tem oziru določa omenjeni dogovor naslednje:

1.) Ako prizna dolžnik svoj dolg, izplača denarni zavod upnika dve tretjini njegove tirjatve in se potem dogovori z dolžnikom, kateremu dovoli lahko tudi plačevanje dolga v obrokih, v tem, ko z upnikom obračuna ko je ves dolg plačan.

2.) Upnik lahko podpiše prima menico na ordre dotičnega denarnega zavoda, katera menica se glasi na ime dolžnika. Tako menico lahko brez akcepta predloži denarnemu zavodu v eskomptiranje. Zavod predloži me-

nico dolžniku v akceptiranje, in če jo on akceptira, izplača zavod upniku celo vrednost, odbivši samo obresti.

To je gotovo jako praktično in bo brez dvoma trgovcem in obrtnikom v veliko korist. Tako jim bodo vsaj prihranjene tiste večne denarne stiske in tiste velike sitnosti in zamere z dolžniki, odvezeta pa jim bo tudi skrb, kje dobiti denar za nadaljevanje obrtovanja, katera skrb jih je zdaj velikokrat morila, zakaj to je dognana istina, da ljudje trgovcu in obrtniku nikdar radi ne plačajo njegovih tirjačev.

Ta slaba razvada se je tudi v Ljubljani zelo udomačila in zato bi bilo ljubljanskim trgovcem in obrtnikom samo na korist, če bi se kak ljubljanski denarni zavod uredil tudi tako, da bi na knjižne tirjatve trgovcev in obrtnikov dajal denar.

Štedljivo gospodarstvo in zabave ter prijetnosti življenja.

Nekateri ljudje smatrajo popivanje po gostilnah za največjo srečo in največjo zabavo, katero jim more ponujati življenje. Mislijo, da so v raju, ako se nasekajo čez mero raznih pijač, tako da se svet slednjič začne polagoma vrteti krog njih, in da jim vinski in drugi duhovi vzbude meglo pred očmi.

Nehote se človek tu domisli neke vrste blaznih ljudi v jutrovih deželah; uživalcev hašisa. Ti ljudje uživajo namreč nekako posebno drevesno smolo, hašiš imenovano, katera na človeške živce vpliva tako močno, da človek takoj po zavžitju koščeka hašiša zapade v večurno poluspanje, in da se mu zdi, kakor da bi bil v pravih nebesih, ker se njegovim očem odpira na vseh straneh sama rajska lepota. Pravijo, da človek, ki se hašišu privadi, te navade pri najboljši volji ne more opustiti nikdar več, da ga pa ta skrajno razburljiva in škodljiva zabava že čez leto dni duševno in telesno popolnoma uniči, tako da nazadnje gotovo zblazni ali prezgodaj konča svoje bedno življenje.

Kako podobno ravnajo oni, ki v vinskem ali še huje žganjičnem omamljenju iščejo prave zabave. Propad duševnih ali telesnih sil in potrata premoženja ali pa še celo dolgovi so neizogibno zlo take strastno ljubljene zabave popivajočih veseljakov. Vsak razumen človek pač izprevidi, da se take zabave in take domnevne prijetnosti življenja nikakor in nikdar ne morejo strinjati z načeli štedljivega gospodarstva.

„To je pa krivica“, ugovarjajo burno mnogoteri nasprotniki. „Kdor si je svoj denar s trudom pridobil, sme si privoščiti tudi potrebno razvedrilo in zabavo“.

In res je! Človek ne živi, da bi le delal in se trudil, ampak potrebuje in zasluži tudi potrebnega razvedrila, ki okrepi in ponovi njegove telesne in duševne moči ter ga usposobi za uspešno nadaljno delo. Vsak razumen človek mora to priznati, in tudi mi, ki spodbujamo k razumni štedljivosti, storimo to, ne da bi s

tem odrekli opravičenost in nujno potrebo zabav in razvedril. Ne, ampak pokazati hočemo v sledečem na zgledih iz vsakdanjega življenja, da si tudi štedljiv človek lahko privošči potrebno primerno zabavo. In še veliko več, skušnja kaže, da si razumno štedeči ljudje baš s štedljivostjo zajamčijo trajno prijetno življenje.

Obleko madežev, kako očistiti?

Kako sitno in neljubo je, da se primeri, kaj umazanega spraviti na nežno in drago obleko. Marsikaj človek preišlja, li bi madež, zlasti od mastnih reči, izrezal in spet zašil, ali bi vso obleko s pranjem tako dolgo — mučil, ali kaj bi? Ne eno, ali drugo ni na pravem potu. Morda v takem slučaju ustrezem marsikom z naslednjimi vrsticami.

Ako se ti je primerilo, da si spravil madež od maščobe, (drugi se itak lahko izkrtačijo ali izperejo) na obleko, posluži se sledečega pomočka, ga odpraviti. Skuhaj prav močno in v gosto nekaj zrn divjega kostanja. Da se lažje prekuba, treba ga je prej zrezati. S takšno tekočino potem madež lepo operi, navrh pa kmalu z močnim in dobro razgretim gladilnikom pogladi. Zadnje delaj tako dolgo, da se obleka od tega posuši. Seveda paziti je treba, da se ona zraven ne osmodi, kar bi napravilo nov madež, kateremu bi ne vedeli pomočka.

Pohorski.

Poslov ni.

Čedalje močnejše se oglašajo kmetovalci s tožbo, da primanjkuje poslov. Ni jih dobiti in morda pride celo čas, ko se poreče: Srečen tisti kmetovalec, ki nima več sveta, kakor ga zamore s svojo rodbino obdelati.

Ta tožba kaže, da preti kmetijstvu tudi od te strani nevarnost, in zato je čas, da bi se začelo resno razmotrivati vprašanje. Kako je pomanjkanju poslov v okom priti?

Veliki posestniki, lastniki takoimenovanih latifundij zavzamejo glede tega vprašanja skrajno egoistično stališče. Ti pohlepneži pravijo: Poselski red naj se poostri, svobodna selitev naj se omeji tako, da bodo ljudje prikovanani na svoj rojstni kraj, in zniža naj se ljudska omika, da bodo ljudje še bolj nevedni in si mogli še manj pomagati, ko sedaj.

To so nasveti, s katerimi se mi ne bomo nikdar sprijaznili, nasveti, ki kažejo kako si veliki grajščaki žele, da bi se obnovil čas tlake.

Naša sodba je, da je zoper pomanjkanje poslov le malo resničnih odpomočkov, ali nekaj jih je vender.

Mej temi pripomočki zavzema prvo mesto, zdrava združna organizacija. To kar se pri nas v tem oziru